

Vammaisten ihmisoikeussopimusprosessi - ajatuksia saavutettavuudesta

**Esteettömyys on laatua -seminaari
25.4.05**

Markku Jokinen

The World Federation of the Deaf

Sisältö

- 8. ihmisoikeussopimus tulossa
- prosessin kuvailu
- artikla 19 saavutettavuudesta
- esteettömyys vs. saavutettavuus??

A blue-tinted photograph of a city street scene. In the background, a tall skyscraper with many windows is visible against a sky with white clouds. In the foreground, there are several cars, including a taxi with a sign that says "FlashDancers". The overall scene is a busy urban environment.

**Comprehensive and Integral
International Convention on
the Protection and Promotion
of the Rights and Dignity of
Persons with Disabilities**

~ Disability Convention

Lupi
Maswanya

Martha Lucia
Osorno Posada

Carol-lee Aquiline

Liisa Kauppinen

Finnish
interpreters

ASL
interpreter

Colombian
interpreter

Tanzanian
interpreter

Prosessi

- YK:n yleiskokouksen päätöslauselma (56/168 19.12.01), Meksikon aloite -> AdHoc komitea:
 - käsittelee esityksiä kansainvälistä sopimusta varten edistämään ja suojaamaan vammaisten ihmisten oikeuksia sosiaalisessa kehityksessä, ihmisoikeuksissa ja syrjimättömyydessä ottaen huomioon ihmisoikeuskomission ja sosiaalisen kehityksen komission suositukset
- jäsenvaltiot, YK:n elimet ja organisaatiot (ihmisoikeussopimuselimet, alueelliset komissiot, ja sosiaalisen kehityksen komission vammaisten erityisraportoija), valtioiden väliset järjestöt ja NGO:t

- **1. AdHoc komitean sessio 29.7. – 9.8.2002**
- **2. sessiota varten AdHoc komitea päätti etsiä näkökulmia ja ehdotuksia yhteistyössä valtioiden edustajien ja kaikkien kansainvälisten, alueellisten ja kansallisten järjestöjen kanssa**
- **2. sessio (16-27.6.2003):**
 - **Ad Hoc –komitea päätti perustaa työryhmän (Working Group), joka valmistelee ja tekee esityksen luonnoksesta konventiota varten -> pohja jäsenvaltioiden neuvotteluja varten**
- **jäsenvaltioiden, NGO:jen ja kansallisten ihmisoikeusinstituuttien edustajat edustajat pitivät Working Group -kokouksensa 5.-16.1.2004**

- **Yleiskokouksen päätöslauselma (58/246):**
Ad Hoc Komitea aloitti neuvottelut konvention luonnoksesta 3. sessiossaan (24.5.-4.6.2004), teksti pohjautui Working Groupin tekstiluonnokseen
- **4. sessio (23.8. – 3.9.2004):**
 - **Ad Hoc Committee vei loppuun ensimmäisen lukukierroksen konventioluonnoksesta ja aloitti luonnosartikloiden katsauksen**
 - **Komitea päätti, että se voi jatkaa katsausta seuraavissa sessioissaan**
- **5. sessiossa (24.1. – 4.2.05) komitea päätti jatkaa työtään 6. sessiossa elokuussa 1-12, 2005**

International Disability Caucus on the Convention

- Australian Federation of Disability Organizations
- Bizchut , The Israel Human Rights Center for People with Disabilities
- Canadian Association for Community Living
- Center for International Rehabilitation
- Council for Canadians with Disabilities
- Danish Organization of disabled people
- Disability Australia Ltd.
- Disabled Peoples International
- European Disability Forum
- Forum of people with disabilities
- Forum for Human Rights of people with disabilities – Costa Rica
- Fiji Disabled People's Association
- Handicap International
- Inclusion International
- Inter-American Institute on Disability
- International Disability Convention
- Solidarity in Korea
- Japan Disability Forum
- Landmine Survivors Network
- Lebanese Council of Disabled People
- LCDP
- National Disability Party
- National Association of Community Legal Centres
- National Disability Council of Netherlands
- People with Disability Australia Incorporated
- People Who Rehab Group
- Rehabilitation International
- Support Coalition International
- World Blind Union
- World Federation of the Deaf
- World Federation of the Deafblind
- World Network of Users and Survivors of Psychiatry
- World Union for Progressive Judaism

International Disability Alliance

(IDA) <http://www.internationaldisabilityalliance.org/>

- Edustaa yli 600 miljoonaa vammaista:
- Jäsenjärjestöjä:
 - Disabled Peoples' International
 - Inclusion International
 - International Federation of Hard of Hearing People
 - Rehabilitation International
 - World Blind Union
 - World Federation of the Deaf
 - World Federation of the Deafblind
 - World Network of Users and Survivors of Psychiatry

Draft Article 2: Principles (IDCC)

- respect for human dignity, individual self determination (autonomy) including the freedom to make one's own choices, and independence of persons;
- non-discrimination;
- full inclusion of persons with disabilities as equal citizens and participants in all aspects of life;
- respect for difference and acceptance of disability as part of human diversity and humanity;
- equality of opportunity
- equality between women and men

Articles of the Convention

- Article 1 purpose,
- Article 2 principles
- 4 general state obligations
- 5 promoting positive attitudes
- 6 statistics
- 7 equality and non-discrimination
- 8 right to life
- 9 legal capacity

-
- **10 liberty**
 - **11 freedom from torture, inhuman and degrading treatment**
 - **12 freedom from violence and abuse**
 - **13 freedom of expression and access to information**
 - **14 privacy, home and family**
 - **15 living independently**
 - **16 children**
 - **17 education**

-
- 18 public and political life
 - **19 accessibility**
 - 20 personal mobility
 - 21 health and rehabilitation
 - 22 work
 - 23 social security and standard of living
 - 24 culture, leisure and sport
 - 25 monitoring
 - International cooperation
 - Women with disabilities
 - Definition of disability

Saavutettavuus

- **UN Standard Rules (1993): Rule 5**
Accessibility:

- “...overall importance of accessibility in the process of the equalization of opportunities in all spheres of society.”
- “For persons with disabilities of any kind, States should (a) introduce programs of action to make the *physical environment accessible*; and (b) undertake measures to provide *access to information and communication*.”

SAAVUTETTAVUUS (ACCESSIBILITY)

- **The Principles Of Universal Design**
– 1997:

– **Definition: “The design of products and environments be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design”**

SAAVUTETTAVUUS (ACCESSIBILITY)

- **ISO Guide 71:**

- definitions for **accessible design and assistive technology**, and notes other terminology including **barrier-free design, inclusive design, universal design and transgenerational design**
- a commentary or **Alternative Formats**, including alternatives to **visual and auditory information, and voice input.**

PROSESSINÄKÖKULMA

- Kokonaisvaltainen prosessi:
 - **informaatio, viestintä, kuljetus, rakennettu ympäristö, asuminen, tuotteet, palvelut ja välineet, jotka ovat ihmisille avoimia tai käytettäviä**
- Artikla 19:
 - laajasti hyväksyttävä ja ymmärrettävä saavutettavuuden käsite progressiivista soveltamista varten YK:n jäsenvaltioissa
 - 70 jäsenvaltiolla ei ole saavutettavuuteen liittyvää lainsäädäntöä
 - Vähemmällä kuin 10:lla YK:n 191 jäsenvaltiosta on englanti ensikielenä

Saavutettava informaatio

- “..wide range of meanings and applications, including intellectual property and copyright, literary, dramatic, artistic, books and leaflets, creative art and factual information, television and radio broadcasts.”
- “Information, including material restricted by copyright, should be made available in alternative formats to people with disabilities, in a timely manner, and without additional or copyright costs”

Access to information

- “relates not only to **culture** but also to **education** (formal and informal, at any age), the opportunity to **participate in public life** at all levels (from Cabinet Minister to Community Association committee member) and **employment.**”

Asuin- ja elinympäristö

- "The indoor built environment includes all new and existing places of education, employment, and recreation, housing and accommodation, together with medical, health and legal environments."
- "The outdoor built environment includes all new and existing forms of public transportation, streets and pavements, sports grounds, leisure walks, beaches and other outdoor areas and spaces."

-
- accessible design and appropriate standards, together with effective and progressive legislation, implementation, monitoring and evaluation.
 - Implementation of effective accessibility requires a rights based approach to legislation, such that discrimination on the grounds of disability is illegal.
 - Achievable timetables need to be agreed in the UN Convention, and various member states, initially for review or enactment of rights based legislation, and progressive implementation to achieve genuinely accessible, equitable and sustainable environments.

Esteettömyys vs. saavutettavuus

- Esteettömyys:
 - varmistaa, että julkisiin tiloihin ja rakennuksiin on helppo päästä pyörätuolilla (alkuperäinen merkitys)
- Saavutettavuus:
 - laajempi käsite
 - kuinka helposti informaation, järjestelmän, laitteen, ohjelman tai palvelun voi saada käyttöönsä

❖ Raike 2005

**KULTTUURINEN
SAAVUTETTAVUUS**

**SAAVUTETTAVUUS
ERI
AISTIEN
AVULLA**

**TIEDOLLINEN
SAAVUTETTAVUUS**

**ASENTEELLINEN
SAAVUTETTAVUUS**

**SAAVUTETTAVUUS
PÄÄTÖKSENTEON
AVULLA**

**TIEDOTUKSEN
SAAVUTETTAVUUS**

**TALOUDELLINEN
SAAVUTETTAVUUS**

FYYSINEN

A blue-tinted photograph of a city street scene. In the background, a large arena with a curved roof is visible. To the right, a tall skyscraper with many windows stands against a sky with white clouds. In the foreground, a taxi is driving, with a sign on its roof that reads "FlashDancers". Other vehicles, including a white truck and a dark van, are also visible on the street.

MONINAIUUS

VS.

ERILAIUUS

Disability Convention Draft Ihmisoikeussopimuksen luonnos

- Article 13 Freedom of expression and opinion / Ilmaisun ja mielipiteen vapaus
- Article 17 Education (and training)/Koulutusta koskeva artikkeli
- Article 24 Cultural, sport and leisure time / Kulttuuri, urheilu ja vapaa-aika
- Article xx Accessibility / artikkeli saavutettavuudesta

Article 13 Freedom of expression and opinion

- Oikeus etsiä, saada ja välittää tietoa tasavertaisesti muiden kanssa
- Edellyttää kansallisten viittomakielten tunnustamista, kuurojen lasten oikeutta luonnolliseen kielenkehitykseen viittomakielessä
- Vaihtoehtoisten kommunikaatiomenetelmien JA viittomakielen käyttö opetuksessa, tiedonsaannissa ja palveluissa, esim. Braille, viittomakielen tulkkien käyttö jne.

Article 17 education

- Right to have education in sign language and in own groups
- Oikeus saada opetusta omassa ryhmässään ja kasvaa kaksikieliseksi viittomakielessä ja kansallisessa puhutussa ja kirjoitetussa kielessä
- Myös oikeus oppia muita vieraita kieliä, sekä viitottuja etää/puhuttuja/kirjoitettuja

Article 19

Accessibility/Saavutettavuus

- Stressing responsibility of the government to provide sign language interpreting / valtioiden vastuuta tarjota viittomakielen tulkkauspalvelua painotetaan
- "... tarjota vk tulkkeja, jotka toimivat välittäjinä tulkataksien informaatiota puhutusta kielestä viittomakieleen ja vk:stä puhuttuun kieleen taatakseen yleisten palvelujen ja koulutuksen saatavuuden sekä turvata osallistumisen..."

Article 24 Cultural, sport and leisure time / Kulttuuri, urheilu ja vapaa-aika

- Right to enjoy general cultural supply and services through SL interpreting and translations / oikeus nauttia yleisestä kulttuuritarjonnasta ja palveluista viittomakielen tulkkauksen ja käännösten avulla
- Recognizing right to have own linguistic and cultural identity / tunnustaa oikeuden omaan kielelliseen ja kulttuuriseen identiteettiin

UN
Headquarter
s
Building
New York,
YK:n
päärakennus

